

ЛЮДИНА В МОВНОМУ ПРОСТОРИ:
ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Людина в мовному просторі:
історична спадщина, проблеми,
перспективи розвитку**

**A Person in the Language Space:
Historical Heritage, Problems
and Development Prospects**

УДК 81'272-043.86(06)

Л93

*Друкується за рішенням вченої ради соціально-гуманітарного факультету Бердянського державного педагогічного університету.
Протокол № 9 від 26 квітня 2025 р.*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Салюк Б. А. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання Бердянського державного педагогічного університету; **Школа І. В.** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання Бердянського державного педагогічного університету.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Дмітренко Н. Є. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Панченко В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземної філології Комунального закладу “Харківська гуманітарно-педагогічна академія” Харківської обласної ради.

Л93

Людина в мовному просторі: історична спадщина, проблеми, перспективи розвитку: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 24-25 квітня 2025 р.) [Електронний ресурс] / упоряд.: Б. А. Салюк, І. В. Школа. Запоріжжя: БДПУ, 2025. 215 с.

A Person in the Language Space: Historical Heritage, Problems and Development Prospects: Online Book of Proceedings of the 5th International Academic Conference (Zaporizhzhia, April 24-25, 2025) / ed. Bohdana Saliuk, Iryna Shkola. Zaporizhzhia: BSPU, 2025. 215 p.

До збірника увійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції “Людина в мовному просторі: історична спадщина, проблеми, перспективи розвитку” (Запоріжжя, 24-25 квітня 2025 р.). Матеріали збірника можуть бути корисними для дослідників, науковців, аспірантів, пошукувачів, викладачів і студентів.

Відповідальність за зміст науковий праць та достовірність наведених фактологічних та статистичних даних несуть автори.

УДК 81'272-043.86(06)

© БДПУ, 2025

© Автори статей, 2025

ЗМІСТ

ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНИХ ОДИНИЦЬ У ЛІНГВІСТИЧНИХ ПАРАДИГМАХ.....	7
Дедушно Алла. ФУНКЦІОНУВАННЯ БЕЗСПОЛУЧНИКОВИХ КОНСТРУКЦІЙ З НЕДИФЕРЕНЦІЙОВАНИМ СИНТАКСИЧНИМ ЗВ'ЯЗКОМ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	8
Коробов Михайло. PHRASEOLOGICAL EXPRESSIONS IN JOHN GALSWORTHY'S WORKS AS A TOOL FOR CONVEYING NATIONAL IDENTITY.....	11
Коробова Ольга. CONCEPT "FACILITATE" AND ITS DERIVATIVES: FROM ETYMOLOGY TO MODERN DISCOURSE.....	14
Кочубей Вікторія. AGREEMENT OF COLLECTIVE NOUNS IN AMERICAN POLITICAL DISCOURSE.....	17
Мороз Андрій. TRENDS IN THE SEMANTIC EVOLUTION OF LEXICAL UNITS IN CONTEMPORARY ENGLISH.....	21
Рябуха Анастасія. ЗАПОЗИЧЕННЯ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ.....	25
Талавіра Наталія. КОНСТРУКЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПЕРСУАЗИВНОСТІ В АНГЛОМОВНИХ НОВИНИХ СТАТТЯХ.....	27
Khalabuzar Oksana. STYLISTIC, LEXICAL AND PHONETIC PECULIARITIES OF DONALD TRUMP'S SPEECHES.....	31
Шиманович Ірина. EXPLORING SYNTAX AND STYLE IN MODERN ADVERTISING DISCOURSE.....	33
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	37
Balosache Daniela Dumitra. EXPLORING AI WRITING TOOLS IN TEACHING CREATIVE WRITING.....	38
Барболіна Ганна. DEVELOPING GRAMMAR SKILLS THROUGH INTERACTIVE EXERCISES: THE EXPERIENCE OF PRACTITIONERS.....	41
Bohdan Valerii. ADJOINING CONSTRUCTIONS: IS IT WORTH STUDYING THEM IN COMPREHENSIVE SCHOOL?.....	44
Бодик Остап. EMPATHY AND EMOTION IN HIGHER EDUCATION: ENHANCING ENGAGEMENT THROUGH AFFECTIVE TEACHING.....	49
Булах Вікторія. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ЛІЦЕЇСТІВ ВІЙСЬКОВОГО ЛІЦЕЮ.....	54
Виженко Юлія. ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: КОМУНІКАТИВНИЙ І МІЖКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР.....	56

Дементій Марина. COOPERATIVE LEARNING IN THE SPHERE OF ESL: EMPOWERING STUDENTS THROUGH STRUCTURED INTERACTION.....	60
Кондратьєва Олена. ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ.....	63
Косохно Леся. РОЛЬ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОГО ЗАХИСНИКА УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАСТОСУВАННЯ ДЛЯ УЧНІВ ВІЙСЬКОВИХ ЛІЦЕЇВ).....	66
Морозов Максим. ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗЗСО..	70
Panchenko Violetta. DEVELOPING AN INTUITIVE INSTINCT IN CREATIVE WRITING AND STORYTELLING.....	72
Пилипенко Тетяна. ОСВІТНІ ОНЛАЙН ПЛАТФОРМИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ.....	75
Пономаренко Ольга, Давиденко Олена. CHALLENGES AND STRATEGIES IN TEACHING MIXED-ABILITY GROUPS IN EFL CLASSES.....	82
Прокопчук Наталія. ЗЦПЛЕННЯ МОВОЮ: ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ ТА ТРАВМ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗЗСО.....	84
Савченко Дарина. ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	89
Сизоненко Наталія. ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ”.....	93
Созанський Ростислав. ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ.....	96
Татарін Володимир. ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ БАР’ЄРИ СУБ’ЄКТІВ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	101
Терещенко Олександра. LAPBOOK AS A TOOL FOR MOTIVATION FORMATION IN ENGLISH LANGUAGE LESSONS.....	105
Хоменко Алла. ІНДИВІДУАЛЬНО-ГУМАНІСТИЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА.....	108
Школа Ірина. THE PEDAGOGY OF PIXELS: INTEGRATING MEME CREATION INTO COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING.....	117

ЛІТЕРАТУРА

1. Волошина О. Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до роботи в інклюзивних класах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка*. 2016. № 4. С. 142–149.
2. Казачінер О. С. Методологічні підходи до дослідження проблеми розвитку інклюзивної компетентності вчителів філологічних дисциплін у післядипломній освіті. *Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць*. 2017. № 2. С. 124–128.
3. Степаненко А. В. Підготовка майбутніх вчителів іноземної мови до реалізації особистісноорієнтованого навчання в сучасній школі в контексті інклюзивної освіти. *Наукові записки ЦДПУ. Сер. Філологічні науки*. 2018. Вип. 165. С. 574–578.

Наталія СИЗОНЕНКО,

кандидат філологічних наук, доцент,

Полтавський державний аграрний університет

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАДННЯ ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ”

Проєктні технології навчання – спосіб організації навчання, який передбачає розроблення здобувачами освіти реального продукту шляхом самостійного пошуку найбільш прийняттого способу вирішення проблемного завдання.

Ефективність застосування проєктних технологій як способу формування у здобувачів вищої освіти полікультурної, соціолінгвістичної, іншомовної компетентностей науково доведена. Проєктне навчання сприяє також формуванню дослідницької [1] і професійної комунікативної [2] компетентностей, що актуально для підготовки майбутніх філологів, лінгвістів, перекладачів.

До суттєвих переваг проєктних технологій уналежують практико орієнтований підхід до виконання завдань, поліпшення мотивації здобувачів вищої освіти до навчання, розвиток критичного мислення, дослідницьких і комунікативних навичок, застосування умінь індивідуальної та командної роботи.

Основні етапи проєктувальної роботи:

- *підготовчий*: виокремлення проблемного питання, визначення теми й мети проєкту, прогнозування способів його реалізації й

представлення результатів, розроблення критеріїв і шкали оцінювання виконання проєкту;

- *реалізація проєкту*: формування «карти знань» (відомого й невідомого), аналіз проблемного завдання, пошук інформації, якої бракує (аналіз, спостереження, робота з науковою літературою, анкетування, інтерв'ювання, експеримент тощо), обговорення у групах варіантів розв'язання проблемної ситуації, формування стратегії і тактики реалізації проєкту;
- *представлення результатів проєктної роботи* в усній чи писемній формі, захист проєкту, відповіді на запитання, формування висновків;
- *оцінювання проєктної діяльності*;
- *рефлексія*.

Наведемо кілька варіантів проєктних завдань, які доречно застосовувати у практиці викладання дисципліни “Основи комунікативної лінгвістики”.

1. *Тема проєкту*: “Комунікативні стратегії в сучасному медіапросторі”.

Мета: проаналізувати особливості комунікації в сучасному медіапросторі, визначити й описати наявні в медіадискурсі комунікативні стратегії.

Реалізація проєкту: відповідно до обраної типології комунікативних стратегій проаналізувати новинні статті/інтерв'ю/репортажі/політичні звернення/промови; підсумувати результати проєктної роботи.

Представлення результатів проєктної роботи: виступ, презентація/постер.

2. *Тема проєкту*: “Порівняльний аналіз ефективної та неефективної комунікації”.

Мета: проаналізувати по 5 прикладів ефективної і неефективної комунікації в галузі освіти, бізнесу, медіа; укласти на основі проаналізованого матеріалу рекомендації для поліпшення навичок ефективної комунікації.

Реалізація проєкту: дібрати приклади ефективної і неефективної комунікації; проаналізувати обрані ситуації на предмет досягнення всіх цілей комунікації (інформаційної, предметної і власне комунікативної) і збереження комунікативної рівноваги; з'ясувати причини неефективної комунікації; підсумувати результати проєктної роботи.

Представлення результатів проектної роботи: виступ, презентація/постер/інфографіка.

3. *Тема проекту:* “Експеримент: які фактори мовленнєвого впливу є найдієвішими?”.

Мета: експериментальним шляхом виявити фактори мовленнєвого впливу, які суттєво посилюють комунікативну позицію адресанта.

Реалізація проекту: дібрати комунікативне повідомлення (до 10 речень); висунути гіпотезу щодо тих факторів мовленнєвого впливу, які є визначальними для його сприйняття; розробити анкету для аналізу оцінкових враження аудиторії щодо факторів, які посилюють позицію адресанта; провести експеримент: виголосити повідомлення перед аудиторією, застосовуючи той чи той фактор посилення мовленнєвого впливу; проаналізувати анкети; підсумувати результати проектної роботи.

Представлення результатів проектної роботи: виступ, презентація/постер/інфографіка.

4. *Тема проекту:* “Розроблення тренінгу з ефективною комунікації”.

Мета: створити навчальний тренінг із трьох вправ, спрямований на поліпшення комунікативних навичок співрозмовників.

Реалізація проекту: визначити основні чинники неефективної комунікації (непевненість, непереконливість, невміння вдало сформулювати думку тощо); розробити три вправи, спрямовані на поліпшення комунікативних навичок; підготувати інструкції для учасників тренінгу; провести пробний тренінг, у разі потреби відкорегувати вправи/інструкції; підсумувати результати проектної роботи.

Представлення результатів проектної роботи: методичні матеріали (опис вправ, рекомендації)/відеоролик.

5. *Тема проекту:* “Інтерактивна мапа з комунікативної лінгвістики”.

Мета: створити інтерактивну мапу з візуалізації теоретичних (наприклад, основні моделі комунікації, організація мовного коду в комунікації, комунікативні якості мовлення, ефективна і неефективна комунікація, типологія мовленнєвих актів) і практичних аспектів мовної комунікації (наприклад, комунікативні бар’єри і способи їх подолання, порівняння комунікативних стратегій і тактик різних типів дискурсу, карта культурних

відмінностей комунікації, принципи комунікації та максими їх утілення в різних типах дискурсу).

Реалізація проєкту: визначити предмет візуалізації; розробити прототип інтерактивної мапи; створити інтерактивну мапу за допомогою онлайн-платформ (MindMeister, Miro, StoryMap JS тощо); протестувати інтерактивні карти, внести корективи; підсумувати результати проєктної роботи.

Представлення результатів проєктної роботи: інтерактивна карта.

Зважаючи на викладене вище, констатуємо, що проєктна робота – продуктивний спосіб формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок, розвитку креативного й критичного мислення, комунікативної та дослідницької компетенцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брюховецька І. В., Височан Л. М., Самоїленко І. О. Проєктне навчання як засіб підвищення дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2023. № 2. С. 94–99. URL: <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-2-13>
2. Лобчак І., Палій А., Бахомент С. Формування професійної комунікативної компетентності засобами проєктного навчання. *Молодь і ринок*. 2024. № 7–8 (227–228). С. 96–101.

Ростислав СОЗАНСЬКИЙ,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Бердянський державний педагогічний університет

ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕНЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ

У контексті цифровізації освіти дедалі більшої уваги набуває впровадження інноваційних технологій, здатних підвищити ефективність навчального процесу. Однією з таких технологій є доповнена реальність (AR). Доповнена реальність вирізняється як перспективний інструмент, який може змінити спосіб, яким учні набувають мовних навичок, зокрема мовленнєвої компетентності. Мовленнєва компетентність охоплює здатність ефективно спілкуватися, правильно вимовляти слова, слухати та розуміти мовлення, що є важливими навичками для академічного та соціального успіху.